Eesti Teadusagentuur

Kliima, ookeanid ja veed

„Euroopa horisondi“ II sammas ja missioonid

Priit Kilgas, priit.kilgas@etag.ee
Katrin Saar, katrin.saar@etag.ee
Maarja Soonberg-Kaine, maarja.soonberg-kaine@etag.ee

Eesti Teadusagentuur

„Euroopa horisont“

Sissejuhatus ja osalemise reeglid

Raamprogramm

Eesti Teadusagentuur

Euroopa Liidu Teaduse ja Innovatsiooni Raamprogramm

Euroopa teadusruumi **teadus- ja arendustegevust ning rahvusvahelist koostööd** toetav programm

- lühivormis 1. RP kuni 7. RP
- 8. RP – Horisont 2020
- 9. RP – Euroopa Horisont

ELi raamprogrammid järjest kasvavad – nii eelarvelt kui ambitsioonilt

Eesti Teadusagentuur

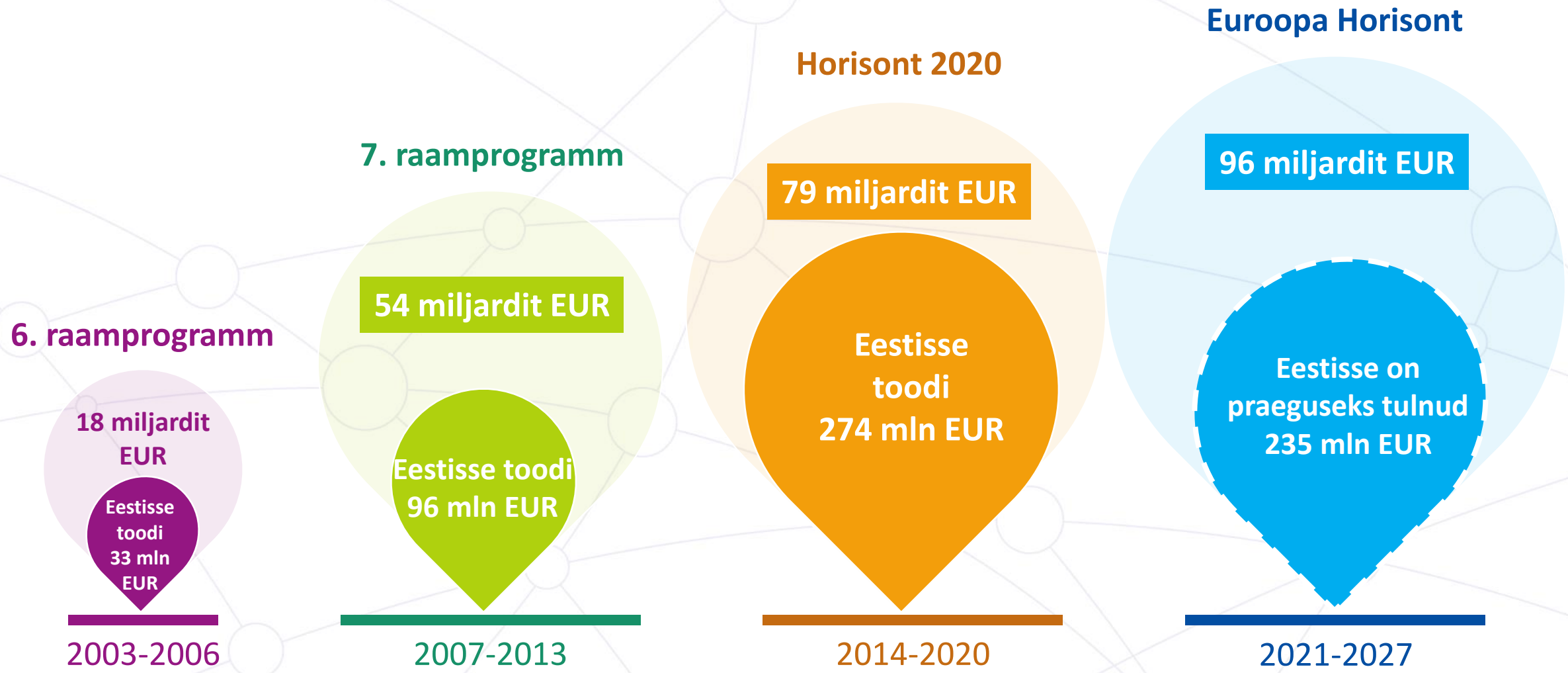

Millised Eesti asutused on olnud edukad Euroopa horisondis?

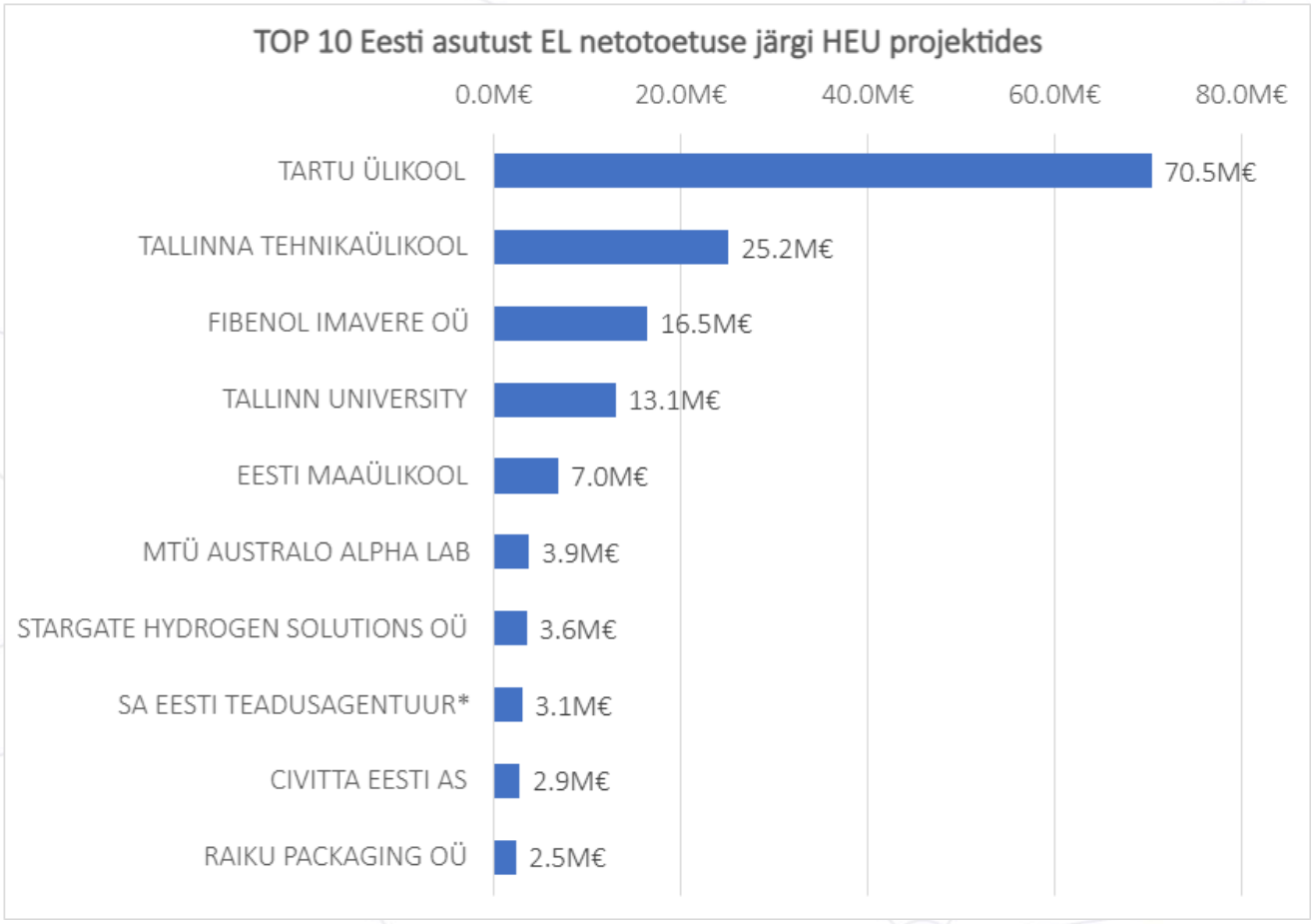

Euroopa horisont

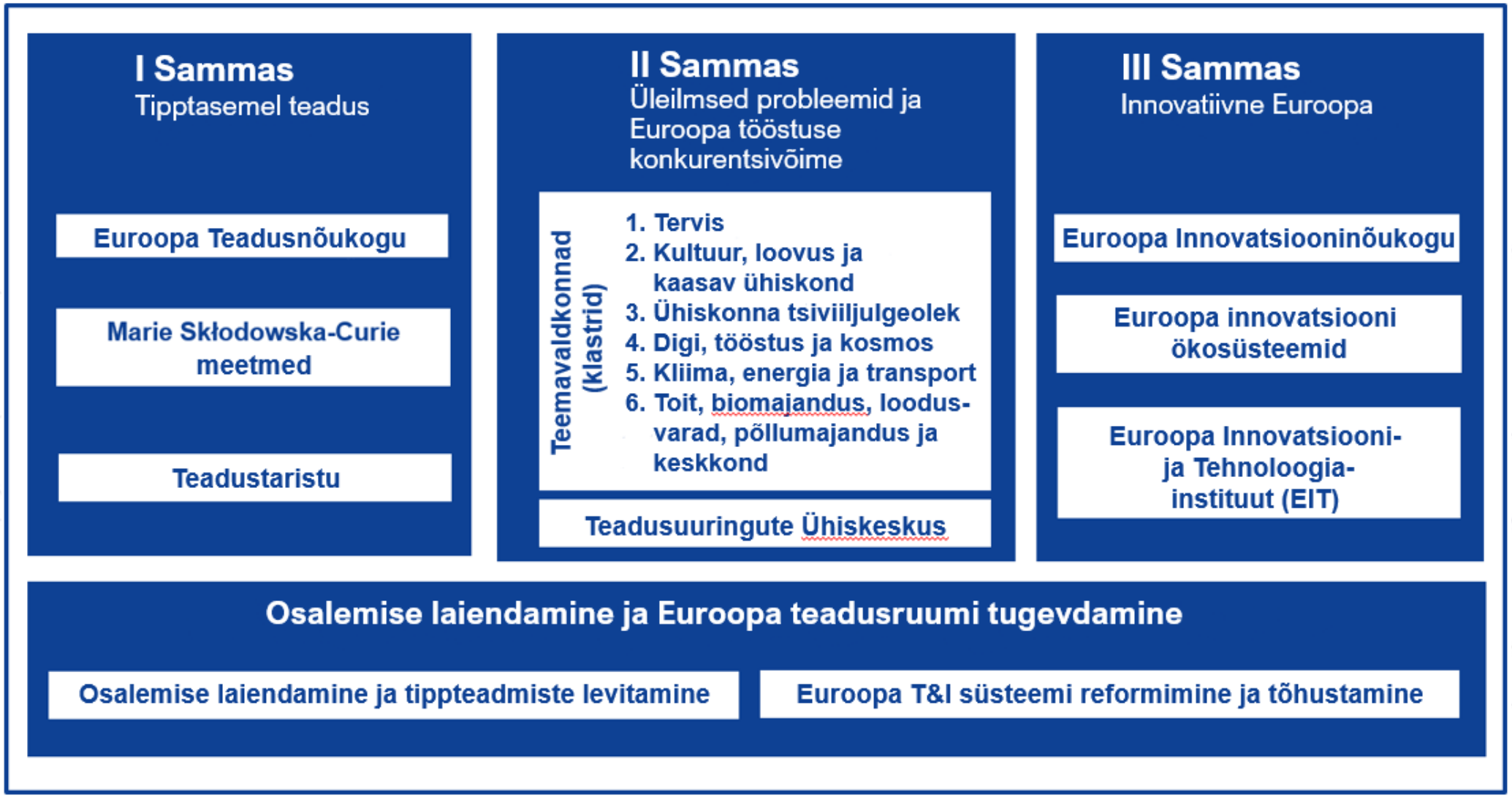

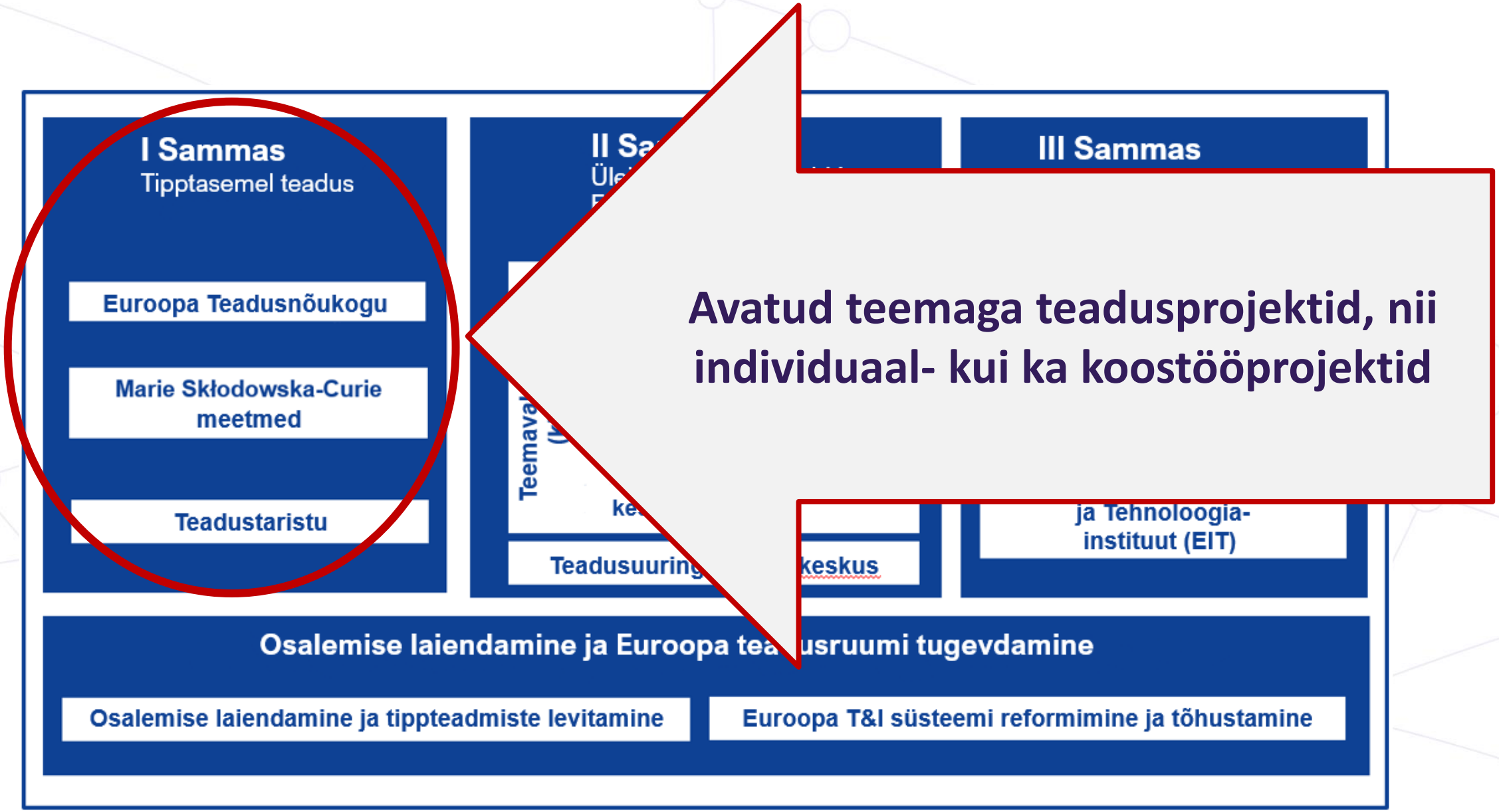
I Sammas
Tipptasemel teadus
Euroopa Teadusnõukogu
Marie Skłodowska-Curie meetmed
Teadustaristu
III Sammas
ja Tehnoloogia-instituut (EIT)
Osalemise laiendamine ja Euroopa tea usruumi tugevdamine
Osalemise laiendamine ja tippteadmiste levitamine
Euroopa T&I süsteemi reformimine ja tõhustamine
Avatud teemaga teadusprojektid, nii individuaal- kui ka koostööprojektid

Üsna kitsalt etteantud sisuootused (konkursiteemad), suurte konsortsiumidega projektid

Euroopa horisont

Eesti Teadusagentuur

Lisaks põhiprogrammile

- **Missioonid**:
  - Vähktõbi
  - Kliimamuutusega kohanemine
  - Terved ookeanid, mered, ranniku- ja siseveed
  - Targad ja kliimaneutraalsed linnad
  - Mulla seisund ja toit
- **Partnerlused** – täiendav teadusraha
  - Ettevõtetelt
    - institutsionaalsed partnerlused
  - Liikmesriikidelt
    - ühisprogrammeeritavad ja
    - kaasrahastatavad partnerlused

Kes saavad projektides osaleda?

Akadeemilised ja teadusasutused

Ettevõtted ja klastrid

Muud organisatsioonid ja ühingud

Riigi- ja oma-valitsusasutused

Nõuded partnerile:

- **Kindel (sisuline) roll** projektis
- **Pädevus** antud ülesande täitmiseks
- **Koordinaatoril finantsvõimekus**

„Euroopa horisondis“ osalemine eeldab **valmisolekut koostööks**

Konsortsiumi standardsed miinimumnõuded

- Vähemalt **kolm** üksteisest sõltumatut partnerit
- **Vähemalt kolmest EL või HEU-ga assotsieerunud riigist**. Neist vähemalt üks peab olema EL liikmesriigist
- Toetust saavad ka madala ja keskmise suurusega riikide osalejad. Täpsem ülevaade SIIN

Taotlusvoorus võivad olla seatud spetsiifilised nõuded konsortsiumi liikmete arvule ja nende profiilile

Milliseid tegevusi rahastatakse?

Abikõlblikud on taotlusvooru tingimustes kirjeldatud tegevused

Tegevused peavad keskenduma **eranditult tsiviilrakendustele** ja **lubatud ei ole**:

- **inimese kloonimine** paljunemise eesmärgil
- **inimeste geneetilist pärandi muutmine** (välja arvatud vähiraviga seotud uuringud, mida võidakse rahastada)
- **inimembrüote loomine üksnes teadusuuringute või tüvirakkude hankimise eesmärgil**, sealhulgas somaatiliste rakkude tuumasiirde abil
- tegevused, mis viivad **inimembrüote hävimiseni**

Projektitüübid ja toetuse määrad

- **Teadus**projektid (RIA)
- **Koordineerivad ja toetavad** projektid (CSA)

} kõigile 100%

- **Innovatsiooni**projektid (IA):
  - Kasumit taotlevad organisatsioonid **kuni 70%**
  - Kasumit mitte taotlevad organisatsioonid 100%

- **Euroopa Teadusnõukogu** (ERC) grandid
- **Koolitus- ja mobiilsusgrandid** (TMA) - MSCA meetmed
- Kaasrahastatavad meetmed (*co-fund*) - partnerlused
- Hanked
- Auhinnad jm

TRL – tehnoloogiline valmidus

1. Baasuuringud
2. Tehnoloogia formuleerimine
3. Rakendusuuringud
4. Väikesemahuline prototüüpimine
5. Suuremahuline prototüüpimine
6. Valmis prototüüp
7. Demo
8. Kommertsialiseerimisvalmidus
9. Tehnoloogia on valmis ning turule viidud

Projektide rahastamise viisid

- **Tegelikud kulud** (Actual costs): lubatud kulude hüvitamine -> GENERAL HE MGA
  - Kommenteeritud grandileping (AGA – Annotated Grant Agreement)
- **Kindlasummalised toetused** (Lump Sum) -> LUMP SUM MGA
- **Ühikukulud** (nt Marie Sklodowska Curie meetmed) - > HE UNIT MGA

Rahastamise viisi ise valida ei saa

Euroopa horisont – projektitüübid ja rahastamise viisid

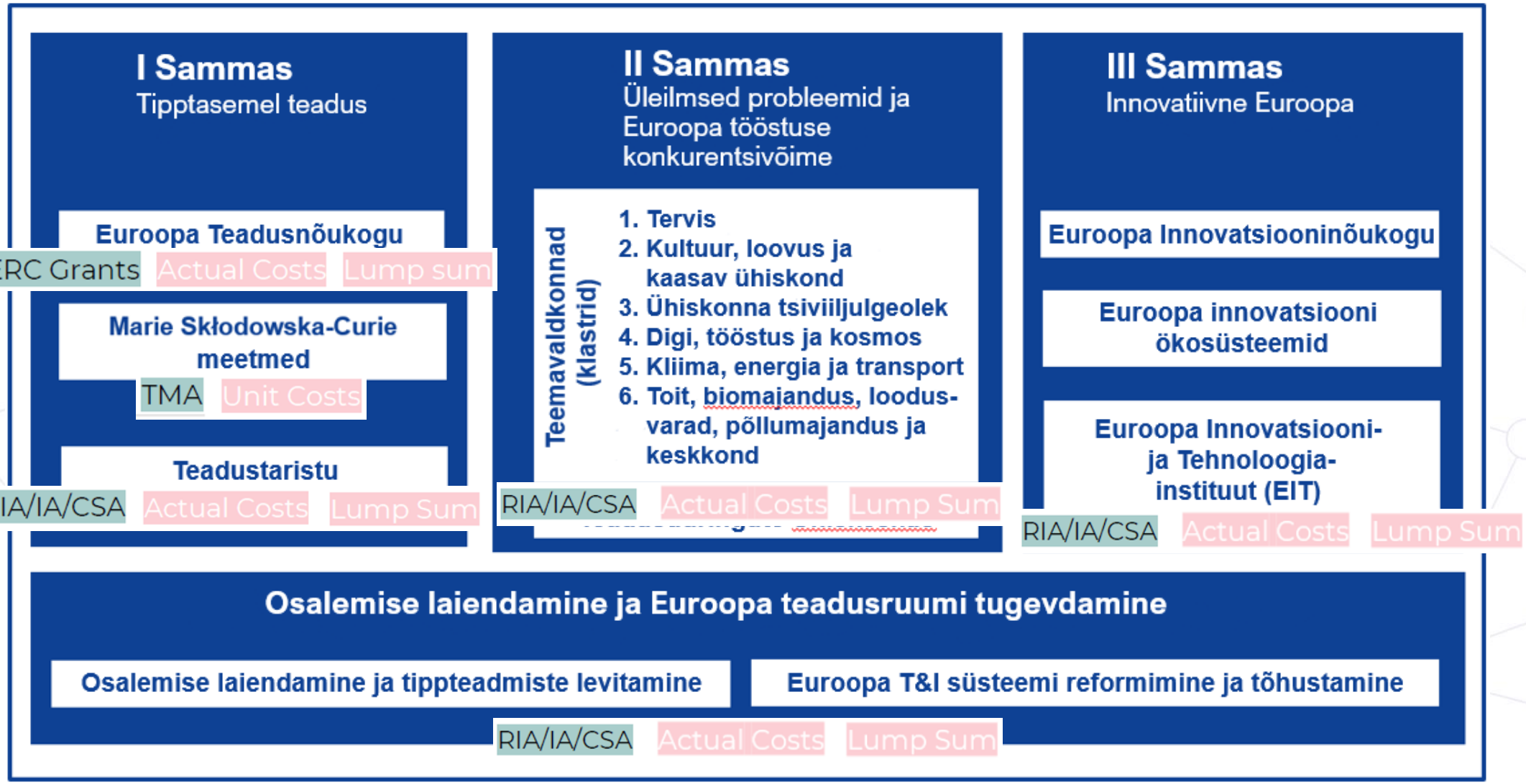

Lubatud kulud, MGA art 6

[D.3 Transnational access to research infrastructure unit costs]
[D.4 Virtual access to research infrastructure unit costs]
[D.5 PCP/PPI procurement cost]
…

Personali-kulud

- Projekti jaoks **töötatud aeg**:
  - **A.1** Töölepingulised
  - **A.2** Otselepinguga füüsilised isikud (art 6.2.A.2)
  - **A.3** Nn lähetatud isikud (*in-kind*)
  - **A.4** VKE omanikud ja füüsilisest isikust partnerid

Allhankekulud

- Osa **taotluses kirjeldatud tegevustest**, mida teeb turutingimustel lepingu alusel kolmas osapool

Ostukulud

- Projekti elluviimiseks vajalikud **reisikulud**
- **Seadmed**, mida kasutatakse projektitegevuste elluviimisel. **Enamasti on abikõlblik amortisatsioonikulu** (aga on erandeid)
- **Muud kaubad, tööd ja teenused**

Muud kulukategooriadnt

- **Rahaline toetus kolmandatele osapooltele (FSTP)**
- **Sisekäibearved (Internal invoices)** Kulud, mille hüvitamist nõuab partneri üks osakond teiselt; ainult siis, kui on kirjalik kulu-arvestusmeetod

Kaudsed kulud

- **25% otsestest kuludest**, v.a.:
- Allhankekulud
- FSTP
- Sisekäibearved
- Arvutatakse automaatselt peale otseste kulude sisestamist

Kindlasummaliste maksetega (*lump sum*) rahastatavad projektid

- **Kindel summa, mis on mõeldud projekti kulude katmiseks ja mis lepitakse kokku enne projekti algust**
- Toetuse summa võib olla juba tööprogrammis välja toodud (ainult ERC PoC) või **lepitakse see kokku peale taotluste hindamist**
- **Projekti käigus tegelikke kulusid ei kontrollita** – kulusid dokumenteerima ei pea ja finantsauditeid ei tehta. Oluline on aga **dokumenteerida tegevusi**
- Kasutatakse **standardset taotlusvormi**, lisaks tuleb esitada **detailne eelarve**, mille koostamisel tuleb arvestada **tavapäraseid abikõlblikkuse reegleid** (AGA art 6)
  - NB! Hindajad võivad teha ettepanekuid eelarve muutmiseks
- **Toetuse väljamaksed tehakse osade kaupa, vastavalt lõpetatud tööpakettidele**

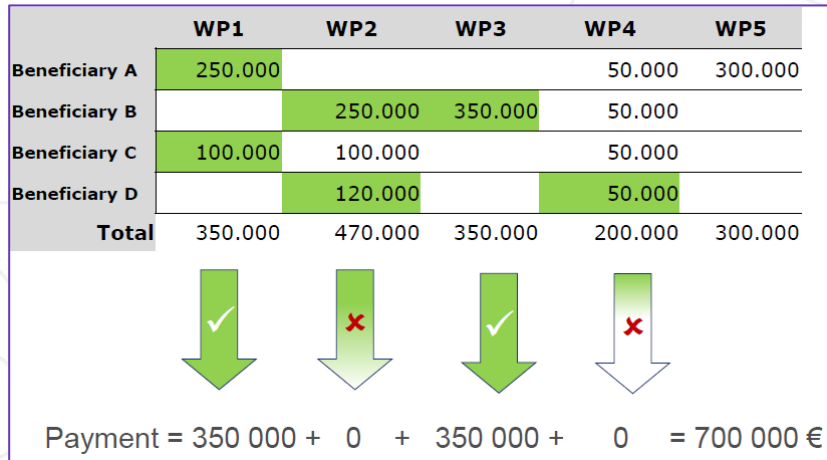

	WP1	WP2	WP3	WP4	WP5
Beneficiary A	250.000			50.000	300.000
Beneficiary B		250.000	350.000	50.000	
Beneficiary C	100.000	100.000		50.000	
Beneficiary D		120.000		50.000	
Total	350.000	470.000	350.000	200.000	300.000

Raha laekumine projekti jooksul

Maksed tehakse vastavalt **toetuslepingu andmelehel** (*Data Sheet*) märgitule

- **Ettemaks** – reeglina 160% esimese aruandlus-perioodi kuludest (grandi maht *jagatud* aruandlus-perioodide arv)
  - Ettemaksest võetakse maha makse garantiifondi (5% toetuse kogumahust)
- (Täiendavad ettemaksed)
- **Vahemaksed** – vastavalt finantsaruandes deklareeritud kuludele / *lump sum* projektis lõpetatud tööpakettidele
- **Lõppmakse**, sh garantiifondi läinud vahendid

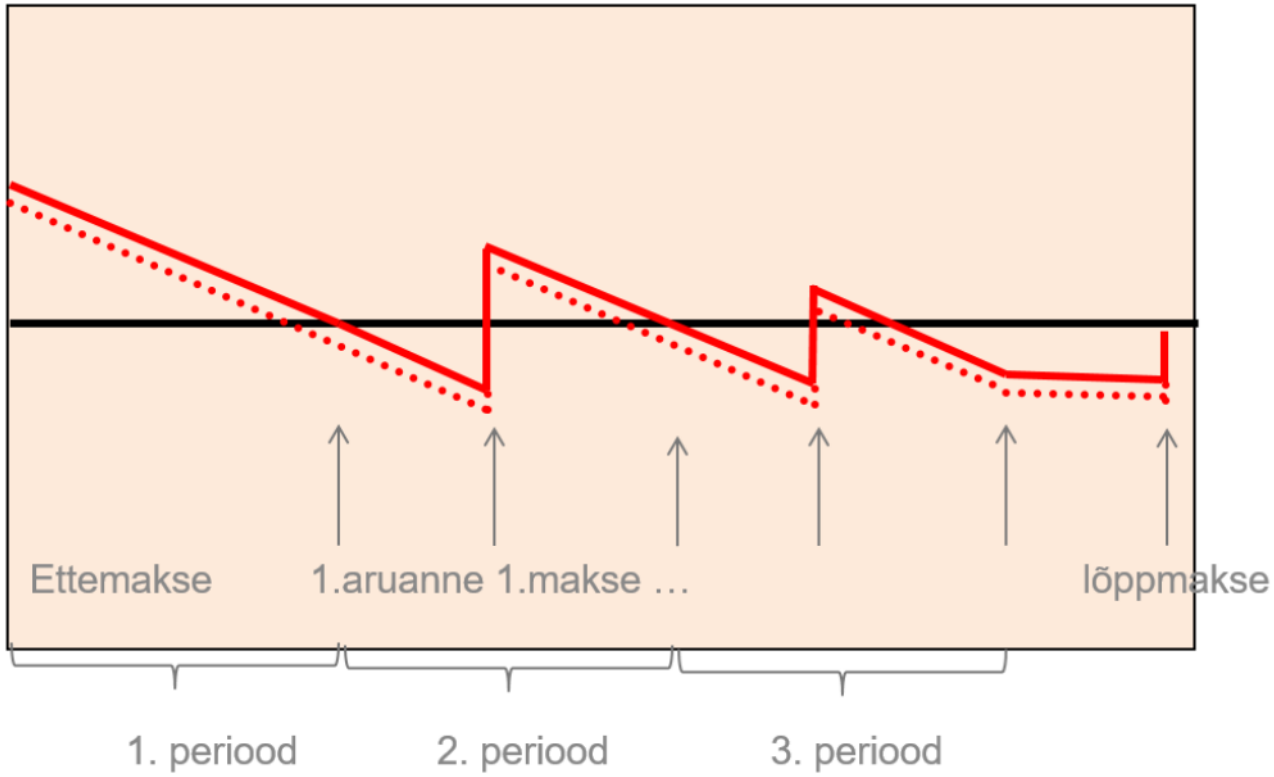

HEU projektide olulisemad horisontaalsed reeglid ja põhimõtted

- **Avatud teadus** (Open Science)
- **Tulemuste levitamine ja kasutamine ning kommunikatsioon** (dissemination, exploitation and communication)
  - Intellektuaalomandi õigused (IPR)
- **Eetikanõuded** (ethics aspects)
  - Tehisintellekt (AI)
- **Turvalisusega seotud nõuded** (general security requirements)
- **Sooline võrdõiguslikkus ja kaasavus** (gender equality and inclusiveness)
- **Sotsiaal- ja humanitaarteadused ning kunstid** (social sciences and humanities)
- **Olulise kahju ärahoidmise põhimõte** (do no significant harm principle)

Taotlusvoorude info ja taotlemine

- **Kogu vajalik info on koondatud [Funding & Tenders portaali]**
  - Tööprogrammid
    - taotlusvoorude teemad ja tähtajad
    - (kogu)eelarve + soovitused projektide eelarveks
    - muud nõuded projektidele
  - Grandilepingud
  - Vormid ja juhendid

- Siin toimub **taotluse esitamine** ja ka **projekti elluviimise etapi tegevused**
  - Taotluse ettevalmistamine ja esitamine
  - Aruandlus
  - Suhtlus Euroopa Komisjoniga

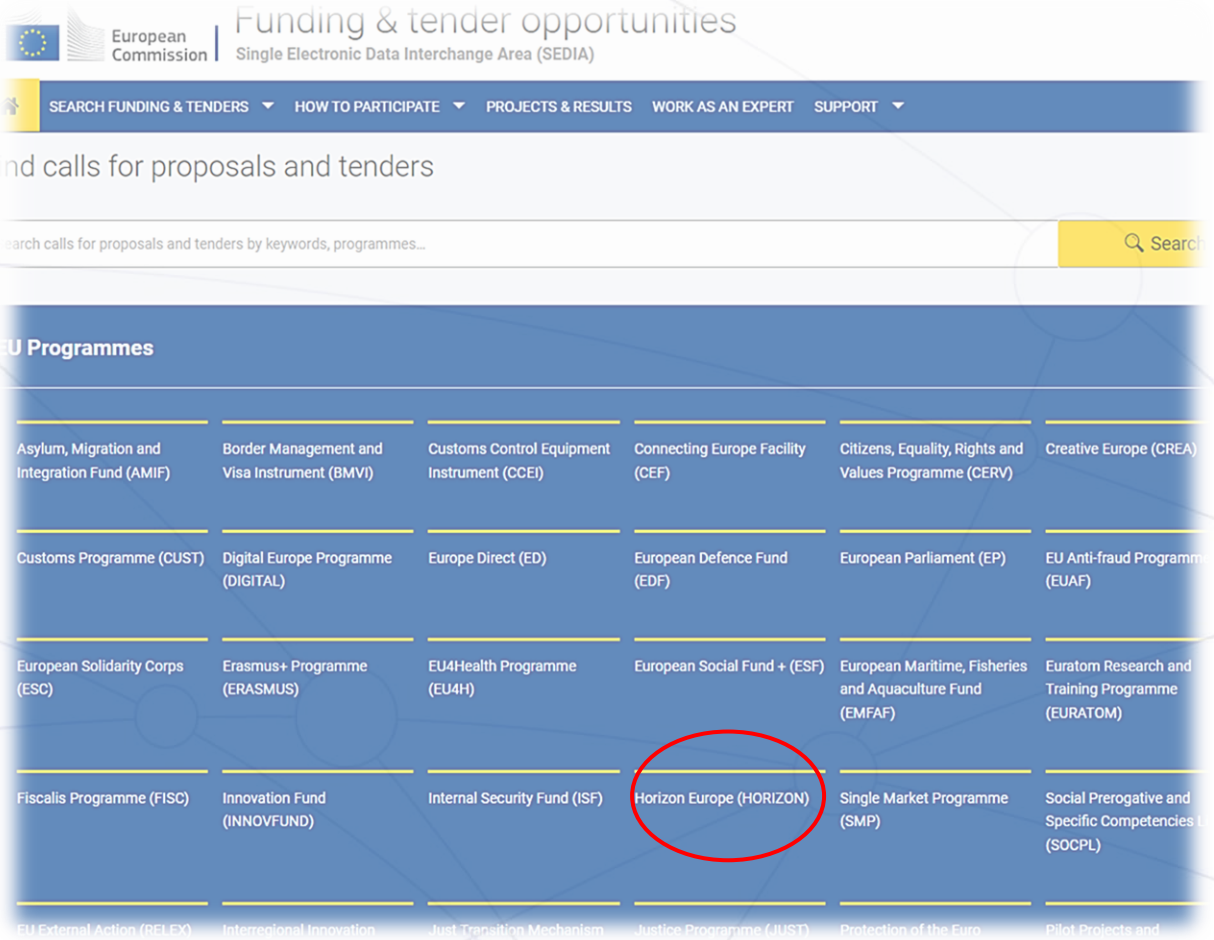

Olulisemad dokumendid

- Taotlusvoorude info **Funding & Tenders portaalis** (ja tööprogrammis)
- **Üldised lisad** (General Annexes) – mh nõuetele vastavuse, abikõlblikkuse, finants- ja tegevussutlikkuse määramise kriteeriume, hindamisemenetluse kirjeldust
- **HEU juhend** (HE Programme Guide) - mh avatud teaduse, eetika, soolõime, turvalisuse, tulemuste levitamise, kasutamise ja kommunikatsiooni ning olulise kahju vältimise põhimõtted
- **Veebikäsiraamat** (Online Manual) – mh praktilised samm-sammulised juhendid
- **Mudelleping** (MGA) ja **kommenteeritud mudelleping** (AGA)
  - *Unit cost MGA*; Lump-sum MGA, EK Lump sum veebileht (mh LS Guide)
- **EK veebinaride salvestused** ja slaidid leiab siit
- **IP Helpdesk** – nõustamine, koolitused, juhendid

Eesti Teadusagentuur

EESTI / ENGLISH

TEADUSAGENTUUR | UUDISED | RAHASTAMINE | VÄLISKOOSTÖÖ | TEGEVUSED | SIHTRÜHMAD

VÄLISKOOSTÖÖ

- EUROOPA HORISONT
  - Rahvusvahelise koostöö konsultandid
  - Osalemise reeglid
  - "Euroopa horisondi" rahastusvõimalused ja avatud taotlusvoorud

Osalemise reeglid

Eestikeelsed abimaterjalid taotlejale ja projekti elluviijale

- **HEU projektide taotlejatele**
  UUS! HEU – osalemise reeglid_2025
  Kommenteeritud RIA ja IA taotlusvorm 15.07.24
  HEU horisontaalsed reeglid ja põhimõtted_2024 – ülevaade olulisematest nõuetest nii taotlemise kui projekti elluviimise käigus
  Rollid – HEU projektis osalemise võimalused
  Koordinaatori teekaart_2024 – projekti taotluse koostamise etapid: võimalik teekaart ja tegevuskava koordinaatori perspektiivist
  HEU taotluse eelarve koostamise abimaterjal_v02.06.2023
  Kindlasummalise maksega (*lump sum*) rahastavad projektid: 29.09.2023 veebiseminari SALVESTUS ja SLAIDID
  LS projekti taotlus – eelarve koostamise abimaterjal
  HEU_personalikulu ühikuhind_2024 – võimalus kasutada asutuse kohta üht fikseeritud ühikuhinda
- **HEU projektide elluviijatele**
  HEU töötasu arvutamise abimaterjal_2025 v3
  HEU projekti nähtavuse nõuded
  HEU rahastusreeglid_ülevaatlik ettekanne_2024
  UUS! Aruandlus_finantsaruande koostamine_HEU_2024

Osa A

Projekti pealkiri ja akronüüm

Akronüümi valikul tuleks jälgida, et see ei läheks segi teiste projektide akronüümidega – kontr
andmebaasist CORDIS (cordis.europa.eu). Samuti tuleks vaadata, et tegemist ei oleks kaitstud
ole hea kasutada väga levinud sõna – siis ei leita projekti otsinguga üles. Akronüüm ei pea tul
see võib viidata ka projekti sisule.

Projekti kestus

Rollid – Euroopa horisondi projektis osalemise võimalused

Ideaalis peaks projekti tegevused viima ellu projekti partnerid, kes allkirjastavad grandilepingu, ja partneriga seotud organisatsioonid (*affiliated enities*). Siiski on piiratud mahus lubatud kaasata ka teisi projekti panustavaid osapooli, keda kokkuvõtlikult nimetatakse kolmandateks osapoolteks. Projekti rollide valik peaks olema hästi läbi mõeldud ja osapoolte õigusi ja kohustusi arvestav. Kolmandate osapoolte kaasamine tähendab suuremat riski projekti õnnestumisele, teisalt on liiga suure konsortsiumi haldamine keerukam.

Euroopa horisondi (HEU) taotluse eelarve koostamise abimaterjal

Tegemist on mitteametliku dokumendiga, mis on mõeldud toetava materjalina HEU projektitaotluste koostajatele. Põhjalikuma info leiate mudel grandilepingust, kommenteeritud mudellepingust, tööprogrammide taotlusvoorude kirjeldustest ning teistest juhenditest ja vormidest (F&T portaal -> Refrence documents).

HEU projektis vastutavad kõik partnerid ühiselt, et projekt saaks ellu viidud vastavalt plaanile. **Oma eelarve kasutamise ja kulude abikõlblikkuse (sh dokumenteerimise reeglite täitmise) eest vastutab iga partner ise**. Juhtpartner koordineerib ja monitoorib konsortsiumi tööd ja ka eelarveliste vahendite

ETAGi infoüritused

- **22. aprillil** kell 10-13 veebiseminar „Põllumajandus, muld, toit“
- **8. mail** kell 10-12 veebiseminar „Keskkond, ökosüsteemiteenused, elurikkus“
- **23. mail** kell 10-12 veebiseminar „Ring-ja biomajandus, kestlikud kogukonnad“

- **24. aprillil** „Euroopa horisondi“ lump sum veebinar

- **14. mail** „Euroopa horisondi“ 6. klastri (toit, biomajandus, loodusvarad, põllumajandus ja keskkond), 5. klastri kliima valdkonna ja missioonide 2025. a taotlusvoorude infopäev Eesti Maaülikoolis

Toetusmeede ekspertide kaasamiseks “Euroopa horisondi“ taotluste eelkontrolli

Eesti Teadusagentuur

Meetme eesmärgiks on pakkuda raamprogrammi “Euroopa horisont” nn osaluse laiendamise riikide taotlejatele tasuta taotluste eelkontrolli. Taotlust kommenteerib ekspert, kes annab tagasisidet, kuidas taotluse kvaliteeti parandada ja seeläbi suurendada projekti rahastamise tõenäosust.

Tingimused:

- Meede on mõeldud „Euroopa horisondi“ II ja III samba (EIC Pathfinder) ning osaluse laiendamise ja Euroopa teadusruumi tugevdamise taotlusvoorude taotlustele.
- Taotluse saab esitada **koordinaator** või **tööpaketi juht**.
- Taotlus peab olema võimalikult valmis.
- Taotlus peab olema kirjutatud inglise keeles.
- Eksperdi otsimise taotlus tuleb esitada **hiljemalt kuus nädalat** enne taotlusvooru sulgumist.

Rohkem infot: https://etag.ee/valiskoostoo/euroopa-horisont/toetusmeede-ekspertide-kaasamiseks-euroopa-horisondi-taotluste-eelkontrolli/.

Kontakt: maarja.soonberg-kaine@etag.ee

Eesti Teadusagentuur

Kliima, ookeanid ja veed

„Euroopa horisondi“ II sammas

Teemavaldkond 6: toit, biomajandus, loodusvarad, põllumajandus ja keskkond

Eesti Teadusagentuur

1. Elurikkus ja ökosüsteemiteenused
2. **Õiglased, tervislikud ja keskkonnasõbralikud toidusüsteemid tootmisest tarbimiseni**
3. **Ring- ja biomajandus**
4. **Puhas ja reostusvaba keskkond**
5. **Kliimamuutuste mõju maale, ookeanitele ja veele**
6. Vastupidavad, kaasavad, tervislikud ja rohelised maa-, ranniku- ja linnakogukonnad
7. Uuenduslik juhtimine, keskkonnaalased vaatlused ja digilahendused roheleppe toetamiseks

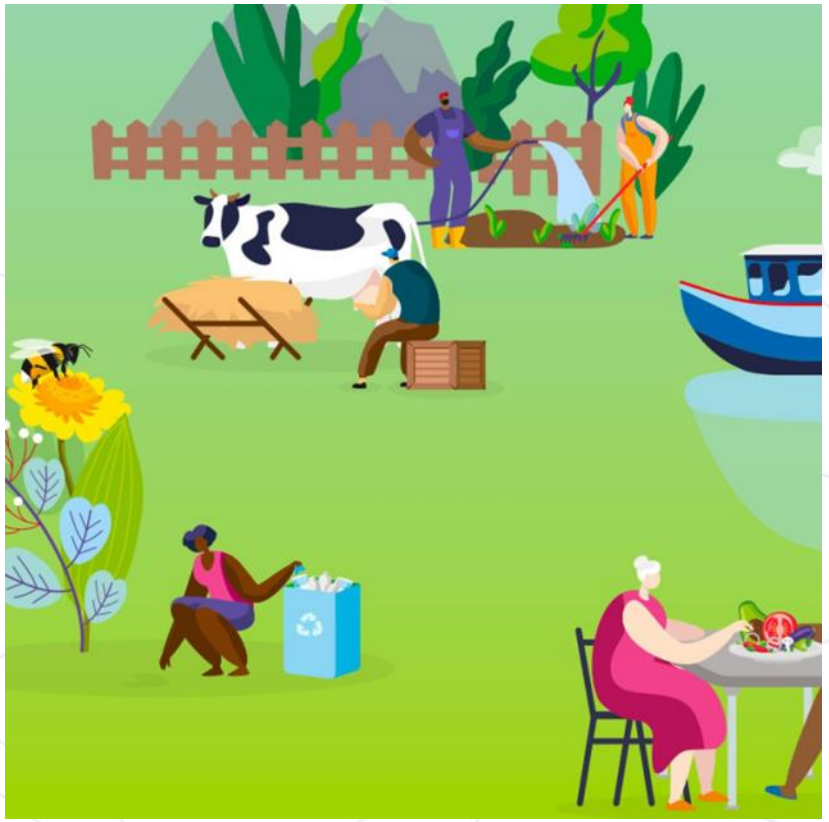

NB!

2025. a tööprogrammid pole veel avalikud. Tegemist on mitteametliku infoga.

Hetkeinfo kohaselt avaneb 6. klastri 2025. a taotlusvoor 6. mail. Enne seda võib taotlusvooru tekstis esineda muudatusi.

Eesti Teadusagentuur

Puhas ja reostusvaba keskkond

EU-India cooperation on cumulative impacts of marine pollution on marine organisms and ecosystems (RIA)

Eesti Teadusagentuur

- Üheastmeline, taotlusvoor avaneb 6.05, sulgub 17.09 2025
- 6 M EUR X 2
- Vähemalt üks assots. partner (Indias asutatud juriidiline isik)
- Lump sum rahastus
- Asjakohaste projektidega seoste loomine, nendele tuginemine

Eesmärgid: toetada merestrateegia raamdirektiivi rakendamist, eelkõige saasteainete kahjuliku mõju, sealhulgas kumulatiivse mõju hindamist liikide ja elupaikade tervisele.

- Töötada välja uued analüütilised vahendid, meetodid ja andurid erinevate merekeskkonna saasteainete sõelumiseks, avastamiseks, tuvastamiseks ja seireks.
- Nende saasteainete riskide eelhinnangud reaalsetes tingimustes; kuhjumise, kokkupuute ja ökotoksikoloogilised mõjud mereorganismidele, ohustatud liikidele ja populatsioonidele.
- Analüüsida erinevate saasteainete kombinatsiooni kumulatiivset mõju (kokteiliefekt), nende lagunemisradasid ökosüsteemides ja organismides ning nende koosmõju kliimamuutustega.
- Hinnata saasteainete bioakumulatsiooni ja biosuurenemise protsesse mere toiduahelas, sealhulgas mereandides, ning mõju inimeste tervisele, sealhulgas mõjude erinevusi nt erinevatele soo- või vanuserühmadele.

Eesti Teadusagentuur

Kliimamuutuste mõju maale, ookeanitele ja veele

The ocean-climate-biodiversity nexus and marine carbon dioxide removal (mCDR) (RIA)

Eesti Teadusagentuur

- Üheastmeline, avaneb 6.05 ja sulgub 16.09 2025
- 6 M EUR X 2
- Lump sum rahastus
- Kõik rahvusvahelised organisatsioonid abikõlblikud
- Copernicuse ja/või Galileo/EGNOSe kasutamine
- Tugev koostöömehhanism teiste algatuste/projektidega
- SSH ja sugu

Eesmärgid: parandada teaduslikku arusaama ookeanide kliimamuutustest, nende lühiajalistest, keskmistest ja pikaajalistest mõjudest ja riskidest ,töötades välja seire- ja reageerimismeetmed, mis juhinduvad ettevaatuspõhimõttest ning toetavad Euroopa piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil otsustamist.

Option A: Ocean Alkalinity Enhancement (OAE): biogeochemical and physiological responses and impacts on marine ecosystems

- Selgitab paljut läbiuurimatut, mis on jäänud tõhususe ja teostatavuse kohta, hõlmates nii tehnoloogilist valmisolekut kui ka teostusaega kuni täieliku potentsiaalse tõhususe saavutamiseni, tõhusust süsinikdioksiidi netotarbimise suurendamisel jne.
- Peab katma eetilisi, sotsiaalseid ja poliitilisi kaalutlusi ning juhitavust rahvusvahelisest vaatenurgast, viies läbi kõikehõlmavaid ja vastutustundlikke uuringuid.
- Peab läbi viima põhjaliku hinnangu ookeani leeliselisuse suurendamise (OAE) ja selle lühi-, keskmise ja pikaajaliste mõjude kohta ookeani biogeokeemiale.
- Viia läbi kohalike mõjude määra ja raskuse hindamine ja hindamine, võrrelda mitut andmekogumit, et saada terviklikum arusaam OAE bioloogilistest ja ökoloogilistest mõjudest piirkondlikult ja globaalselt.
- Tagajärgede ulatuse hindamiseks erinevate stsenaariumide korral tuleks kasutada numbrilist modelleerimist, välikatsed ei ole lubatud.
- Süvendada teadmisi, mis on seotud süsinikuarvestuse kulude ja väljakutsetega, keskkonnaseire kuludega ja vajadusega jälgida mere ökosüsteemidele avalduvaid mõjusid, mis ulatuvad kaugemale süsinikuringest.

Option B: Monitoring the global ocean for safe, verifiable and sustainable potential marine carbon dioxide removal (mCDR)

- Luua alused ja võimalused mere süsinikdioksiidi võimaliku eemaldamise ja sidumise realistlikuks, pikaajaliseks, rangeks ja standardseks seireks.
- Arendada empiirilisi lähenemisviise ja uusi andmeid, mis on vajalikud andmepõhiseks ookeanide modelleerimiseks.
- Arendada seirevõimekust süsiniku sidumise tõhususe ja kestvuse kvantifitseerimiseks ning teha kindlaks lühi-, keskmise ja pikaajalise keskkonna- ja ökoloogilised mõjud ookeani ja mere ökosüsteemide funktsioneerimisele ja ökosüsteemi teenustele, mida need looduslikult pakuvad.
- Võimaldama jälgida karbonaadi süsteemi mitut komponenti ja eriti rannikuvööndites sobiva ruumilise ja ajalise eraldusvõimega.
- Kasutada vaatlemisel/modelleerimisel saadud täiustatud andmeid, et edendada teaduslikke teadmisi ookeani, kliima ja bioloogilise mitmekesisuse seose ja tahtlike häiringute (st mCDR) võimalike mõjude kohta.

The ocean-climate-biodiversity-people nexus: uncovering safe operating space for safeguarding the integrity and health of the global ocean (RIA)

Eesti Teadusagentuur

- Üheastmeline, avaneb 6.05 ja sulgub 16.09 2025
- Eelarve 6,5 M EUR X 3
- Kõik rahvusvahelised organisatsioonid abikõlblikud
- Copernicuse ja/või Galileo/EGNOSe kasutamine
- Tugev koostöömehhanism teiste algatuste/projektidega
- Rahvusvah. koostöö, eriti AAORIA partneritega

Eesmärgid: peaks edendama Euroopa jõupingutusi nii kliimaneutraalsuse kui ka ookeanide jätkusuutlikkuse saavutamisel, parandades teaduslikku arusaama ookeanide tervisest ja terviklikkusest lühiajalises, keskmises ja pikaajalises perspektiivis erinevate heitestsenaariumide korral.

A. Ocean integrity at different emission scenarios: extreme events, slow onset events, cascading and tipping elements and ocean inertia

- Edendada teadust ookeani murdepunktide kohta.
- Edendada teadust ookeanimuutuste ja lühiajaliste (~ 2030), keskpika perioodi (2050–2060) ja pikaajaliste (pärast aastat 2060) kliimameetmete kohta.
- panustada integreeritud ennustussüsteemidesse, mis ühendavad Maa süsteemi, ökosüsteemi ja sotsiaalse süsteemi mudeleid.
- Töötama välja soovitused Euroopa poliitikakujundamiseks.

B. Ocean integrity and health: current and emerging anthropogenic threats

- Edendada ookeanide esilekerkivate ohtude teadust.
- Lühi-, keskmise ja pikaajaliste mõjude uurimine ookeanide tervisele ja mere bioloogilisele mitmekesisusele, mis tulenevad olemasolevatest ja esilekerkivatest inimtekkelistest ohtudest.
- Toetada täiustatud riskihindamise ja -juhtimise meetmeid, mis võivad aidata leevendada nende praeguste ja esilekerkivate stressitegurite mõju.

C. Ocean integrity and health: Ocean Acidification (OA), Planetary Boundaries and SDG14.3.1

- Parandada meie arusaamist ookeanide hapestumise suundumustest, varieeruvusest, põhjustest ja mõjudest (ökoloogilisest, ökosüsteemi teenustest ja inimestest) mitme ookeani stressiteguri kontekstis.
- Parandada meie arusaamist kliimamuutustega ja varieeruvusega seotud veemassi ventilatsiooni muutustest.
- Teha kindlaks ja jälgida näitajaid bioloogiliste/ökosüsteemide reaktsioonide kohta ookeanide hapestumisele.

Strengthening the resilience of water systems and water sector to climate and global socio-economic change impacts (IA)

Eesti Teadusagentuur

Kaheastmeline, avaneb 6.05, eeltaotlused 4.09, täistaotlused 18.02 2026

Eelarve 6 M EUR x 3

Pimehindamine

JRC

Copernicus ja/või Galileo/EGNOSe kasutamine

TRL 6 – 7 projekti lõpuks

Eesmärgid: võrrelda ja demonstreerida olemasolevate nüüdisaegsete tööriistade potentsiaali veevarude kättesaadavuse prognoosimiseks piirkondlikul ja kohalikul skaalal.

- Arvesse tuleks võtta nii globaalset veeringet kui ka valdkondlikke veevajadusi nii hooajalises kui ka pikaajalises perspektiivis.
- Peaks kaaluma vee eraldamise vahendeid erinevateks kasutusteks, samuti vahendeid vastupidavaks linnaplaneerimiseks ja vee infrastruktuuri haldamiseks.
- Demod erinevates Euroopa piirkondades, kokku tuua asjaomased sidusrühmad.
- Uurida lahendusi, mis edendaksid ja taastaksid vee looduslikke säilitusmeetmeid.
- Tähelepanu pöörata meetmetele, mille eesmärk ületada veeseire ja vaatlusandmete killustatus.
- Tuleks veesektori vastupanuvõime tugevdamiseks välja töötada sobivad kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise strateegiad ja vahendid.

Understanding and managing medium and longer-term challenges and opportunities for agriculture stemming from shifting climatic zones and changing agroecological environments (RIA)

Eesti Teadusagentuur

Üheastmeline, avaneb 6.05, sulgub 16.09 2025

Eelarve 10 M EUR

JRC kaasamine

Copernicuse ja/või Galileo/EGNOSe kasutamine

Lump sum

SSH

Koostöö teiste projektidega

Eesmärgid: muutuvatest kliimavõönditest ja muutuvast agroökoloogilisest keskkonnast tulenevate põllumajanduse keskmiste ja pikemaajaliste väljakutsete ja võimaluste parem mõistmine ja juhtimine.

- Dünaamilised mudelid kliimamuutuste mõjude kohta
- Põllukultuuride süsteemide geograafilise jaotuse iseloomustamine, pakkuda välja jätkusuutlikkuse, tootlikkuse ja vastupidavuse näitajad, hinnata tootmise ebakindlust.
- Pakkuda tööriistu otsuste tegemiseks ja äristrateegiateks erinevatel tegevustasanditel, mis põhinevad kliimamuutuste suundumustel ja kvantitatiivsetel prognoosidel.